

76 És áll az új Lánchíd!
Az üszkös romjaiból újjáéledt Magyarország Lánchídja!

A fasiszták lerombolták, népi demokráciánk újjáépítette.

Mikor pedig a Tekintetes Karok és Rendek meggyőződtek arról, hogy az úrbéri törvényjavaslat tárgyalásával sehogysem boldogulnak, a főrendek apprehenziója folytán, hogy borsot törjenek az orruk alá, 1835-ben a Lánchíd tervének jóváhagyásában egyeztek meg. Na, még csak ez kellett a mi derék főrendjeinknek! Hát, hogyis gondolják azok a Tekintetes Karok és Rendek? Ki hallott már ilyet: egy úgynevezett hídféle alkotmánnyal akarják összekötni Pestet Budával, vagy Budát Pestre! — a fené, aki kiismeri magát benne! — melyen két egész krajczár lefizetése nélkül még a palatinus sem mehet által! Igen! Két krajczárral akarják kikezdeni a nemesi előjogokat, az ősi kiváltságokat egyszerű majoritással, ahol eddig a »nem adózunk« szentséges elve szerint egyedül a paraszt adózott és robotolt a földesurak ezerholdjain? Még gondolatnak is abszurditás, hogy egy nemes hídvámot fizessen, hogy egy bátori nemzetségből való armális nemest egysorba helyezzenek egy cudari nemzetségből származó paraszttal.

De hiába volt a nagy felbuzdulás, nem sok vizet zavart, mert hiába dikcióztak diétán belül, hiába intrikáltak diétán kívül, egyedül maradtak szörzálhasogatásaikkal. Mikor aztán a koldus a hatodik határt is elhagyta, jutott valamelyikük eszébe, hogy appellálni kellene, ősi jó szokás szerint. De kihez? A palatinushoz? Jó helyen kopognának! Hiszen alig várja az időt, hogy fenséges hitvesével a tervezett hídon parádézzon udvari lakájaival.

De hagyjuk ezeket a tiltakozó főurat országos gondjaikkal! Számunkra

sokkal örvedetesebb tény, hogy 1839 novemberében, hosszas húzavona után, mégis csak elkezdődtek a Lánchíd munkálatai. 1840 május elsején dördült el az első kalapácsütés. A hitetlenkedők ámulva és bámulva csóválták fejüket a Duna két partján. Az egyik azt mondta, ha még úgy fúrnak és faragnak és kalapálnak is, nem lesz abból a hídból semmi, mert nincsen annyi pénze a világnak, hogy az ördögös ángilus, — T. V. Clark —, hidat varázsoljon a Duna fölé. Igen! Ezek a jámbor halandók a szokásos megyei elszámolásokkal mérték a költségeket, mely szerint

»jöttünk-mentünk 100 forint,
ettünk-ittunk 100 «
summa-summárium 300 forint.«

Az aggodalmaskodók az első szélvihartól féltették a készülő hidat, mely könnyen felbillentetheti játékos jókedvében. A kételkedők az árvíztől trémáztak, mert szerintük, ha a víz nem is vinné el, az ördög egész biztosan elviszi. Szegény T. V. Clark a végén nemcsak belebetegedett, bele is halt az idegfeszítő munkába. De ott volt az öccse, A. Clark, aki szerencsésen befejezte a nagy művet, miközben dacolnia kellett a Budáról hulló bombákkal, mert Hentzi tehetetlen dühében addig bombáztatta Pestet, míg egy halálos sérüléstől búcsút nem mondott ennek az árnyékvilágnak. De az osztrák Alnoch ezredes sem kerülte el sorsát, mikor a budai lánchídfőt készült felrobbantani! Igaz, a puskapor szép engedelmesen eleget tett kötelességének, de nem a készülő hidat, hanem az ezredes urat röpitette

A LÁNCHÍD TÖRTÉNETE

ÍRTA: LÁNG KÁROLY

olyan vertikális magasságokba, ahonnan elevenen nincs többé visszatérés ez istenáldott anyaföldre ...

Ilyen körülmények között, oly sok balszerencse közepette, mégis csak elkészült a nagy mű 1849 november elején, mely világviszonylatban is művészi alkotásnak bizonyult. Mint a világ nyolcadik csodáját emlegették. És méltán! Építése csekély 8,633.259 koronába került. A híd felavatása most már nonszokásig váratott magára; de hátra volt még a teherpróba, mielőtt átadták a forgalomnak.

Lássuk, hogyan is teherpróba alkott egy milliós költséggel épült hidat és sok ember hogyan képzei el az ilyen teherpróbát?

Egy pesti polgár azt ajánlotta, szedjék össze a budai ostrom német foglyait és állítsák őket szép sorjában a hídra. Ha nem szakad le a híd, az ő szerencséjük, ha leszakad, nem kár értük: vigye el őket az ördög. S a próba napján a híd fényesen kiállta a teherpróbát. Nehéz ökrös szekerek nyikorogtak át rajta a pesti hídfőtől Budára és vissza. Így aztán a hadifoglyoknak semmi bajuk sem történt.

A kétkrajcárok pedig vígan gyűltek az urnákba! A hídvám jó ötletnek bizonyult!

Soha jobb bolt, soha jobb üzlet! Ettől gazdagodott a város is meg az állam is, míg az 1918. évi forradalmi kormány el nem törölte a hatvankilenc éves hídvámot. Most már a mágnás urak sem dikcióztak diétán belül és mégcsak nem intrikáltak diétán kívül. Nagy csendben csapatostul Bécsbe emigráltak,

akik sohasem szimpatizáltak a forradalmakkal. Még akkor sem, ha azok történetesen az elég távoli Marson zajláznak le!

De jött 1944!

Mikor 1943 február 2-án Rudenkö tábornok Sztálingrádnál döntően megverte Paulus német tábornokot, minden józan gondolkodású ember tisztában volt a diadal világtörténelmi jelentőségével. Egyedül a heil-hitleri maszlagtól elbolondított hazai fasiszták nem láttak túl az orrukhegyén.

Amit aztán kiprovokáltak, bekövetkezett.

Malinovszkij marsall felszabadító csapatai gyors ütemben érkeztek a főváros elé és ezzel az ostrom megkezdődött Budapest utcái, háztömbjei, lakásai öldöklő csaták színhelyévé váltak. A borzalmas harcok utolsó fellángolásukban végül is a fasiszták csúfos vereségével és menekülésszerű futásával végződött. Igen! Budapestet az örület megszállottjai csak azért tették a véres harcok színhelyévé, hogy gyilkos uralmukat ideig-óráig fenntarthassák, nem törődve azzal, ha a főváros mindjárt a föld színével egyenlővé válik. Ezért kellett a Lánchídat felrobbantani, pusztán rombolási bestiálitástól hajtván, amikor már úgy benne voltak az egérfogóban, hogy onnan a poklok minden ördöge sem szabadította volna ki őket.

És ma áll a Lánchíd! Az új Lánchíd! A dolgozók akarata újat, szebbet alkotott a régi helyébe! Az új híd nemcsak a demokrácia diadala: a béke szimbóluma.

Mert mi és a haladó emberiség békét akarunk és nem háborút. Építeni akarunk és nem üszkös romokat. Nyomor helyett jólétet, rabság helyett szabadságot.

Nem lesz többé hidrobbantás Budapestben!